

**CHARTER^{OF}
IDOMENI**
ΧΑΡΤΑ ΤΗΣ ΕΙΔΟΜΕΝΗΣ

Αναγκαιότητα και Στόχοι

Γιατί ένας επιπλέον κώδικας δεοντολογίας;

Διαπιστώσεις

1. Ο ρατσιστικός λόγος στα ελληνικά ΜΜΕ (1990-2015): υπέρμετρη αρνητική προβολή, omerta, αναπαραγωγή κυρίαρχου πολιτικού λόγου. Παρά την καλύτερη προσέγγιση μετά τη δολοφονία Φύσσα από την «Χρυσή Αυγή», το πρόβλημα παραμένει.
2. Παραβιάζονται δικαιώματα προσφύγων, δικαιούχων διεθνούς προστασίας και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
3. Οι εκκλήσεις για αυτορρύθμιση των δημοσιογράφων φάνηκαν ανεπαρκείς.
4. Δημοσιογράφοι επηρεάζονται από στερεότυπα και προκαταλήψεις, αναπαράγουν τον κυρίαρχο πολιτικό λόγο, χωρίς να αναζητούν τεκμήρια. Συχνά δεν έχουν γνώση των διεθνών συμβάσεων για τα δικαιώματα των μειονοτήτων.
5. Δημοσιογράφοι συχνά είναι ανίσχυροι μπρος σε πιέσεις που δέχονται από διευθυντές και εργοδότες για να γράψουν «ό,τι πουλάει», στοχεύοντας στην έξαρση και μόνο του θυμικού στο κοινό.
6. Ο κώδικας δεοντολογίας, αν και αναφέρεται ρητά στο θέμα της προσέγγισης μειονοτήτων, είναι γενικόλογος και επιπλέον δεν εφαρμόζεται.
7. Δεν ενεργοποιούνται τα αρμόδια όργανα των Ενώσεων (Συμβούλιο Δεοντολογίας, Πειθαρχικά).

Το παιχνίδι των λέξεων και των εννοιών

- Λαθρομετανάστες vs πρόσφυγες.
- Μουσουλμάνοι vs ισλαμιστές.
- Κόψιμο συντάξεων vs αναπλαισίωση ασφαλιστικού συστήματος.
- Τρομοκράτης vs μαχητής του ISIS.
- Δέκα άμαχοι Αφγανοί σκοτώθηκαν σε βομβαρδισμό ενός χωριού vs Οι παράπλευρες απώλειες ανέρχονται σε δέκα άτομα.

Τίτλοι εφημερίδων για το μεταναστευτικό-προσφυγικό

- «Βόμβα για τη δημόσια υγεία στην Αθήνα».
- «Εκατό λαθρομετανάστες αποβιβάστηκαν στο λιμάνι της Μυτιλήνης».
- «Μολύνουν την πατρίδα μας», «Βόμβα στα θεμέλια του έθνους».
- «Να εξουδετερώσουμε τη βόμβα του μεταναστευτικού».
- «Επιχείρηση-σκούπα για την πάταξη της λαθρομετανάστευσης και της εγκληματικότητας».

Η χρήση τέτοιων όρων και φράσεων είναι σύμφωνη με τον κώδικα δεοντολογίας;

- Ναι, διότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.
- Όχι, διότι εντυπωσιάζουν και θίγουν τα δικαιώματα των δικαιούχων διεθνούς προστασίας.
- Όχι, αλλά τι να κάνουμε; Προέχει η ελευθερία του λόγου, θεμέλια λίθος της δημοσιογραφίας. Μόνον με επιχειρήματα μπορούμε να απαντήσουμε σ' αυτόν το λόγο.
- Εμείς στο Δίκτυο λέμε ότι οποιαδήποτε κι αν είναι η απάντηση, έχουμε ένα εργαλείο για να προσεγγίσουμε δημοσιογραφικά θέματα μειονοτήτων και κυρίως προσφύγων και μεταναστών.

Η«Χάρτα της Ειδομένης»:

Ένα χρήσιμο δημοσιογραφικό εργαλείο

Γιατί να την εφαρμόσω;

- Είναι ένα εργαλείο, που στόχο έχει να παρέμβει στην «γκρίζα ζώνη» ανάμεσα στην αυτορρύθμιση και στις παραπομπές σε πειθαρχικά όργανα των Ενώσεων, όταν παραβιάζεται ο κώδικας δεοντολογίας.
- Ο δημοσιογράφος μπορεί να προσεγγίσει θέματα μειονοτήτων, γνωρίζοντας τι πρέπει να κάνει βήμα-βήμα ώστε το ρεπορτάζ/άρθρο/σχόλιο να είναι πιο τεκμηριωμένο.
- Κερδίζει σε αξιοπιστία και κύρος.
- Μπορεί να αντισταθεί σε έξωθεν πιέσεις.

Τι κάνει το Δίκτυο «Χάρτα της Ειδομένης»;

- Το Παρατηρητήριο κάνει καθημερινό monitoring στα ΜΜΕ σε συνεργασία με την UNHCR και το Τμήμα Δημοσιογραφίας του ΑΠΘ. Για το λόγο αυτό έχουν θεσπιστεί συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης των δημοσιευμάτων. Τα αποτελέσματα του monitoring θα δημοσιοποιούνται μια φορά κάθε χρόνο.
- Ενημερώνει οργανισμούς ενημέρωσης (εφημερίδες, ραδιοσταθμούς).
- Παρεμβαίνει στην κυβέρνηση, σε άλλους φορείς του Δημοσίου και σε ΜΚΟ, όταν θίγεται το δικαίωμα του δημοσιογράφου στην ελευθερία του λόγου (π.χ. απαγόρευση πρόσβασης στους καταυλισμούς προσφύγων).
- Ερευνά μεμονωμένα περιστατικά παραβίασης της «Χάρτας της Ειδομένης» και συζητά με δημοσιογράφους για την αναγκαιότητα εφαρμογής της.
- Σχεδιάζει επιμορφωτικά σεμινάρια και εκδηλώσεις με στόχο την ευαισθητοποίηση των δημοσιογράφων και της κοινής γνώμης.
- Θα έχει τη δική της ιστοσελίδα.

Οι δημοσιογράφοι θα έχουν προβλήματα με τις Ενώσεις;

Το Δίκτυο δεν θα πέσει στην παγίδα των εύκολων λύσεων (παραπομπές στα όργανα των Ενώσεων). Στόχος είναι:

1. Η υπεράσπιση της ελευθερίας του λόγου των δημοσιογράφων και η ενίσχυση της αξιοπιστίας τους. Ορθός λόγος και όχι έξαρση του θυμικού. Να αφηγούμαστε τα γεγονότα, έχοντας γνώση της κατάστασης και όχι να γινόμαστε ιμάντες μεταφοράς του κυρίαρχου πολιτικού λόγου. Τεκμηρίωση, προβολή επιχειρημάτων, και όχι αναπαραγωγή στερεοτύπων και προκαταλήψεων.
2. Η παραπομπή στα αρμόδια όργανα των Ενώσεων θα γίνεται μόνον σε έσχατες περιπτώσεις, όπως προβλέπει το καταστατικό και η ελληνική νομοθεσία (άρθρο 1, ν.927/1979).
3. Ο περιορισμός της ασυδοσίας, της ρητορικής του μίσους και των fake news.
4. Η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων (πρόσφυγες, μετανάστες, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες).

Οι εταίροι του Δικτύου, οι υποστηρικτές και η προΐστορία

15 χρόνια δράσης της ΕΣΗΕΜΘ από την ίδρυση του Δικτύου Δημοσιογράφων κατά του Ρατσισμού έως σήμερα.

Οι εταίροι:

- ΕΣΗΕΜΘ
- Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
- Τμήμα Δημοσιογραφίας του ΑΠΘ
- Εργαστήριο για την Ειρηνευτική Δημοσιογραφία ΑΠΘ
- Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
- ΠΟΕΣΥ (;)
- Ανεξάρτητες προσωπικότητες
- Δημοσιογράφοι περιφερειακών ΜΜΕ

Οι υποστηρικτές:

Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Δημοσιογράφων (EFJ)

ΟΑΣΕ

Χάρτα της Ρώμης

Osservatorio per i Balcani e il Caucaso (OBC)

